

Līvānos atklāj ceļojošo izstādi prelāta Julijana Začesta simtgadei

● Par izstādes ideju un tās tapšanas gaitu atklāšanā stāsta izstādes autors, Skrebeļu ģimenes pārstāvis Juris Skrebelis. Aiz viņa pa labi (sēž) Līvānu Romas katoļu draudzes priesteris Juris Zarāns.

● Julijans Začests kurina krāsni savā mājoklī, kur aiz sienas dzīvoja čekas agents jeb “sargeņģelis”, kā prelāts raksta savās atmiņās.

Visu oktobri Līvānu Romas katoļu baznīcā būs skatāma katoļu garīdznieka, prelāta Julijana Začesta simtgadei veltīta izstāde, kuras autori ir līvāniešu Skrebeļu ģimene, informē Līvānu novada domes sabiedrisko attiecību un ārējo sakaru daļa.

Izstādes ekspozīciju “Julijanam Začestam 100” atklāja aizvadītajā sestdienā, 28. septembrī ar īpašu atceres dievkalpojumu par godu prelātam J. Začestam, kurš Līvānu draudzē nokalpoja lielu sava mūža daļu – 40 gadus. Dievkalpojuma laikā, ko vadīja priesteris Juris Zarāns, ticīgajiem bija iespēja noklausīties Julijana Začesta sprediķa ierakstu, kurā prelāts aicina ikdienā būt stipriem savā ticībā un apliecināt to ne tikai vārdos, bet arī darbos.

Izstāde, kurā apkopots plašs fotogrāfiju un dokumentālo faktu kopums, ir līvāniešu Skrebeļu ģimenes veikums. Viņi atklāšanā iepazīstināja ar izstādes tapšanas

gaitu. Savukārt Julijana Začesta garīgais skolnieks, Krustpils draudzes priesteris Viktors Naglis dalījās savās atmiņās par prelātu un pasniedza tagadējam Līvānu draudzes ganam Jurim Zarānam simbolisku dāvanu – savulaik viņam dāvāto prelāta Julijana Začesta svētās mises bīķeri. Ekspozīcija piedāvā ielūkoties tautā iemīļotā, sirsnīgā un atsaucīgā Līvānu draudzes prāvesta nebūt ne vienkāršajā dzīvēs gājumā.

J. Začests dzimis 1913. gada 20. decembrī Ludzas apkaimē. 1938. gadā Rīgā, Sv. Jēkaba katedrālē iesvētīts par priesteri. Kalpojās gan Rīgā, gan dažādās Latgales draudzēs. 1945. gadā Rīgā viņu arestēja par pretpadomju agitāciju un turpmākie trīs gadi bija jāpavada ieslodzījumā. Pēc atbrīvošanas atsākās kalpošana dažādās draudzēs, līdz 1964. gadā viņš tika nosūtīts uz vienu no tā laika lielākajām katoļu draudzēm Latvijā – Līvāniem. Vēl pirms tam, no 1960. gada līdz 1962.

gadam, prelāts J. Začests bija Rīgas metropolijas Apustuliskais administrators.

Visus padomju gadus prelātu pavadīja padomju varas neuzticība, aizdomas un dažādi pazeļojumi. Kalpojot Līvānos, viņam bija jāpiešķir piespiedu nošķirtība, – prelāts nedrīkstēja tikties ar sava amata brāļiem – garīdzniekiem, nedrīkstēja izbraukt no draudzes bez čekas izsekoņāju pavadības. Arī viņa dzīves vietā aiz sienas dzīvoja čekas agents, kurš noklausās katru sarunu. Prelātam netika piešķirts nekāds transporta līdzeklis, izņemot velosipēdu, garākos izbraucienos viņš devās ar autobusu vai vilcienu. Lielā Līvānu draudze viņam bija jāapkalpo vienam pašam bez palīgiem. Saimniecību vadīja prelāta māmuļa. Nošķirtības gados prelāts aktīvi pievērsās Līvānu baznīcas uzlabošanas un remonta darbiem.

Prelāts bija iemīļots savā draudzē. Kā cilvēks Julijans Začests bija ļoti pieticīgs, sirsnīgs un pretnākošs. Brīvajā laikā viņa vaļasprieks bija dārkopība, īpašs sirds darbs bija rožu audzēšana.

Visi altāri Līvānu baznīcā bija puškoti ar prelāta rožu dārzā audzētajām rozēm. Katru gadu 15. augustā, Jaunavas Marijas debesis uzņemšanas svētkos J. Začests sūtīja rozes altāru greznošanai uz Aglonas baziliku, kā arī uz dzimto Ludzas baznīcu.

Julijans Začests kristīja, laulāja un izvadīja mūžībā vairākus līvāniešu paaudzes, no 1964. gada līdz 2004. gadam kalpojot savā draudzē. Viņš vienmēr centās saprast cilvēkus, ļoti pārdzīvoja, ja nācās kādu sarūgtināt. “Es vienmēr pateicos Dievam un priecājos, ka Līvānu draudzē varēju strādāt 40 gadus. (...) Ak, cik ļoti es gribētu, lai jūsos visos būtu stipra ticība un dedzīga Dieva un tuvākmīlestība! Es centos pēc iespējas labāk izpildīt šo pienākumu, bet apziņos, ka ne vienmēr tas man izdevās. Piedodiet man, ja kādreiz teicu bargākus pārsargājuma vārdus. (...) Lai jums būtu īsti kristīgas ģimenes, lai bērni, kurus pirmo reizi vedu pie svētajiem sakramentiem, būtu uzticīgi Dievam un Baznīcai, lai apbedītie mūžībā bauda svētlaimi, lai visiem, kas pieņem svēto

Komūniju, tā kļūtu par mūžīgās dzīves nodrošinājumu!” tā rakstīja J. Začests savā garīgajā testamentā, kas tika nolasīts viņa bērēm pie kapa Līvānos 2004. gada 25. jūnijā, kad prelātu apbedīja Līvānu baznīcas dārzā.

Pāvests Pāvls VI 1964. gada 9. decembrī viņu nominēja par “Antistītem Urbanum sev Praelatum Domesticum” – pilsētas (Romas) Augstpriesteru Galma Prelātu.

Julijans Začests kalpojis Rīgas, Nautrēnu, Ruskulovas, Augstkalnes, Stojerovas, Nidermuižas, Jasmuižas, Kalupes, Arendoles, Ciskādu, Rēzeknes un visilgāk – Līvānu draudzē.

Izstādē ir iespējams aplūkot arī priesteru baznīcas tērpus, fotogrāfijas, rokrakstus, publikācijas un dokumentālu faktu atspoguļojumus. Izstāde paredzēta kā ceļojoša ekspozīcija visās tajās draudzēs, kur sava mūža laikā kalpojis J. Začests.

Izstādes dizaina autors ir līvānietis, mākslinieks Raimonds Vindulis. Izstāde iekārtota ar Līvānu novada domes līdzfinansējumu, kas iegūts, piedaloties Mazo grantu projektu konkursā 2013. gadā.